

VEREENIGING VAN NEDERLANDSCHE TANDARTSEN

STAND DER WERKZAAMHEDEN VAN DE STICHTING WETENSCHAPPELIJK TANDHEELKUNDIG ARBEID.

Mijnheer de voorzitter, Dames en Heeren.

Als voorzitter der Stichting W. T. A. (Wetenschappelijk Tandheelkundige Arbeid) heb ik mij tegenover het Bestuur onzer vereeniging verbonden U hedenavond een exposé te geven over den stand van onze bemoeiingen. Deze vergadering wordt hierdoor tegelijkertijd in de gelegenheid gesteld in een gedachtenwisseling wenschen en wenken te uiten, waardoor wij naar wij hopen de geest die t.o.v. ons werk onder U heerscht zullen leeren kennen, terwijl wij van onzen kant ons zooveel mogelijk daarnaar zullen richten.

Het is niet meer noodig U de Stichting voor Wetenschappelijk tandheelkundige arbeid voor te stellen Gij kent haar; ook de rol die zij in ons beroepsleven heeft te vervullen kent gij allen uit haar reglementen en uit de besprekingen op vorige algemeene vergaderingen.

Gij weet dat zij in het leven is geroepen, door de groeiende behoeften die in onzen beroepskring heerscht, om het peil en den gezichtseinder van kunnen en weten te verhoogen en uit te breiden; dat zij is opgericht in het besef, dat voor wetenschappelijk werk een wetenschappelijken en hechten grondslag noodig is en dat wij de beoefening der wetenschappen behoeven; dat zij de zwakke plekken die het leerplan van den student-tandarts aankleven wil opsporen en wegen wil vinden om die te versterken — of althans hun die er naar streven, zich verzuimde leerstukken eigen te maken, de gelegenheid daartoe wil openen.

*) Inleiding gehouden op de Algemeene Vergadering der Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen op 25 November 1933 te Utrecht.

Zij wil trachten diegenen onder ons welke de behoefte hebben en in staat blijken de tandheelkunde langs wetenschappelijke weg te dienen in hun pogen steunen met alle middelen die haar ten dienste staan. Zij wil verder den praktiseerenden tandarts helpen, zich te oefenen in werkmethoden, die voor de praktijk van-den-dag onontbeerlijk zijn, voor zoover die de vrucht zijn van den vooruitgang en vindingen van den jongsten tijd. Kortom zij wil aanmoedigen tot vooruitgang in kennis en kunst in alle sferen van ons beroep en zoekt wegen en middelen om de collega's daarin te doen voorgaan.

Het Bestuur der Stichting heeft ernstig overwogen, hoe aan alle deze gestelde eischen die uit zijn taak voortvloeien zou kunnen worden voldaan en heeft zich bereids in verbinding gesteld met een aantal toonaangevende leerkrachten en voorgangers, die in staat en bereid zijn gevonden ons daarin te helpen.

Ofschoon als bestuur door Uw vertrouwen geroepen te voorzien in de maatregelen om daartoe te geraken, lijkt het ons toch nuttig met betrekking tot de uitvoering van deze maatregelen, op dit tijdstip daarover met U van gedachten te wisselen.

Een van de moeilijkste vraagstukken blijkt leiding te geven aan diegenen onder de tandartsen die zich, naast het uitoefenen der praktijk, of in elk geval na het met goed gevolg beëindigen van de studie van den tandarts, aan wetenschappelijk werk willen wijden, 't zij om beter biologisch en physisch inzicht te krijgen in bepaalde vraagstukken, 't zij om langs theoretischen of praktischen weg tot nu toe onbevredigd opgeloste vraagstukken aan een meer nauwkeurig onderzoek te kunnen onderwerpen. *Dit zouden wij willen bereiken door het instellen van voortgezet onderwijs in een cursus voor tandartsen.* Het wil ons voorkomen dat om met eenige kans van slagen een basis te leggen voor bedoelde aanvullende studie, het volgen van bepaalde leergangen, waarvoor uitgebreide leerstof en leermateriaal ter beschikking moet staan, onontbeerlijk is. Maar behalve het volgen dezer leergangen zal hij of zij die zich bereid of geroepen voelt zulke leergangen te volgen zich bewust moeten zijn, dat slechts ernstig en vlijtig studeeren even voornaam is als het volgen van de leergangen zelf.

Nu zijn wij (en dat is een van de voornaamste redenen waarom heden een gedachtewisseling door ons gewenscht wordt) nog niet zeker of er onder de collega's voldoende belangstelling gevonden zal worden om het scheppen van deze studiegelegenheid te kunnen rechtvaardigen.

Wij stellen ons de vraag: zouden onder de praktiseerende tandartsen reeds thans een — zij het ook klein, maar voldoende — aantal gevonden worden die een dergelijken cursus willen volgen? Want alleen dán zou zulk een organisatie gewettigd zijn. Of zou er misschien onder de pas afgestudeerde tandartsen voldoende belangstelling voor deze aanvullende opleiding bestaan om het instellen van bedoelde leergangen kans van slagen te geven?

Om op deze vraag een antwoord te kunnen verwachten is het noodig U in te lichten omtrent de voorbereidende stappen welke het Bestuur tot nu toe in deze materie heeft ondernomen.

Wij zijn uitgegaan van de vooropstelling dat de leervakken waarin zou moeten worden onderricht, omvatten:

1. De anatomie, embryologie en ontwikkelingsleer.
2. De hystologie en hystopathologie.
3. Eenige voorname hoofdstukken der physiologie (chemische en physische).
4. Algemeene pathologie.

Al deze vakken met daarbij aansluitend practicum en kliniek. Een aantal Amsterdamsche hoogleeraren hebben zich voorloopig bereid verklaard zelf zulke cursussen gedeeltelijk te leiden en hunne assistenten aanvullend daaraan te doen deelnemen. De hoogleeraren zijn ook bereid door onderling overleg de gezamenlijke leerstof als een aansluitend geheel te organiseren.

Deze leergang zou dan ongeveer de leersof van het medisch candidaats-examen omvatten, echter gewijzigd, en aangepast aan de behoeften van den wetenschappelijk voelenden tandarts. Sommige leerstukken zouden in geringere mate dan voor het med. cand. examen worden onderwezen, doch andere uitgebreid met hoofdstukken die dit examen te buiten gaan.

Ik heb reeds erop gewezen dat van hen die aan deze leergangen willen deelnemen groote toewijding wordt geëischt.

Hiermee wordt bedoeld: het zelf ter hand nemen en doorwerken van de door hoogleeraren opgelegde studie. De gezamenlijke leerstof zou bijv. in drie jaren moeten worden verwerkt, terwijl de leervakken zóó zouden worden gegroepeerd, dat elk halfjaar de gezamenlijke leerstof in cursussen, welke samen drie weken zouden duren, zou worden ingedeeld. Deze cursussen zouden dan gedeeltelijk als theoretische en gedeeltelijk als praktische lessen worden ingesteld. Gedurende de half-

jaarlijksche intervallen zou worden getracht de cursussen door middel van correspondentie-cursussen te continueeren, d.w.z. de cursist zal van zijn docenten, aan de hand van een synopsis en litteratuuropgave, de taak krijgen bepaalde vragen binnen een bepaald bestek bevredigend te beantwoorden.

Op deze wijze willen wij tevens trachten, ook die collega's welke met feu sacré voor wetenschap bezielde, maar niet in staat zijn zich geheel voor de studie los te maken, gelegenheid te bieden zich voor wetenschappelijk werk voor te bereiden.

Heeft men eenmaal een dergelijken cursus met vrucht doorloopen, dan biedt zich de gelegenheid, aan de universiteitslaboratoria en klinieken, min of meer onder toezicht, zelfstandig wetenschappelijk onderzoek te doen.

Het bestuur der Stichting wil trachten, bij voldoende deelname aan den leergang, deze zoo te organiseeren dat daaraan met zoo weinig mogelijk offers aan tijd en geld, zou kunnen worden deelgenomen.

Een van de voornaamste redenen, welke ons geleid hebben deze leergangen in ons werkprogram op te nemen was: dat deze zouden bijdragen tot het kweeken van en aansporen tot zelfstandig wetenschappelijk werk door de Nederlandsche Tandartsen. Immers de stoot die was gegeven tot het instellen van de Stichting W. T. A., was het voorstel, om een instantie in het leven te roepen die wetenschappelijk tandheelkundig onderzoek in ons land zou steunen.

De Stichting stelt zich zooals wij weten ten doel, op alle wijzen doeltreffend die collega's met raad en daad te steunen welke blijken door ernstig en waardevol wetenschappelijk onderzoek de tandheekunde te kunnen bevorderen en wel in de eerste plaats op zuivere sociale (zoogen. moreele) wijze. Indien binnen twee jaar voor dit doel geen beroep is gedaan op haar financieele middelen zal in het T. v. T. een oproep worden gedaan tot deelneming aan een prijsvraag over een bepaald wetenschappelijk onderzoek of over een probleem op het gebied der tandheelkundige wetenschappen.

Mijn verzoek aan den voorzitter is nu in de eerste plaats de gelegenheid open te stellen om tot gedachtenwisseling te komen omtrent het plan hier ontwikkeld: tot instelling van een wetenschappelijken cursus, omdat de verwezenlijking daarvan ons de meeste zorg baart, voornamelijk omdat het bestuur niet de overtuiging heeft dat de lust tot deelneming groot genoeg zal zijn.

Ik wil verder nog een ander deel van de taak der Stichting onder Uw aandacht brengen, namelijk: het doen houden en or-

ganiseeren van zulke leer- en werk cursussen waarin wordt onderwezen in die leervakken welke direct voor de praktijk nut hebben; onderwerpen, die door hun stage ontwikkeling, den tandarts nieuwe mogelijkheden en perspectieven voor de uitoefening der tandheekkunde openen en daardoor zijn werkveld verruimen.

In de eerste plaats is daar de „missing link” in het kader van voorgenoemde leergangen, *de mondchirurgie*. Wij zijn nu zoo gelukkig geweest Dr. Tjebbes, den lector in de mondchirurgie aan het tandheekkundig instituut der Rijksuniversiteit te Utrecht, bereid te vinden een eerste stap te doen in de richting van een systematisch onderricht in bepaalde hoofd- en werkstukken in de mondchirurgie. Reeds is met den eersten cursus, — onderwerp: „moeilijke extracties van derde molaren” — een aanvang gemaakt en het is verblijdend dat de belangstelling en de toeloop zoo groot bleek te zijn, dat daardoor de practische cursus in twee afdeelingen zal moeten plaatsvinden. Wij zijn den geachten cursusleider ten zeerste dankbaar voor zijn zoo uitnemende medewerking. Dr. Tjebbes heeft zich bereid verklaard, indien het blijkt dat de belangstelling daartoe groot genoeg is, na het behandelen van dit onderwerp, op systematische wijze en successievelijk de onderwerpen op het gebied der mondchirurgie, theoretisch en praktisch-klinisch te willen inleiden en demonstreeren. Het ligt in de bedoeling op deze wijze binnen een bepaald tijdsbestek de voornaamste onderwerpen op het gebied der mondchirurgie te behandelen. Hierdoor kan het mondchirurgisch inzicht van den tandarts worden verbreed en zijn manueel worden ontwikkeld. Wij zeggen hier dank en hebben de overtuiging dat dr. Tjebbes in groote mate belangstelling heeft voor dit groot belang der tandartsen en der tandheekkunde en voor plannen die zouden kunnen voorzien in de behoefte aan voortgezet onderwijs in de mondchirurgie.

Onder de rubriek leer- en werk cursussen, is het streven van ons bestuur erop gericht voorgangers te vinden, die in staat en bereid zijn bijzondere onderwerpen in een afgeronden cursus te onderwijzen en wel op een wijze dat daardoor elke cursist in de gelegenheid kan worden gesteld na afloop der leergang het werkstuk zelfstandig te volvoeren. Wij noemen daaronder bepaalde behandelingswijzen op het gebied der orthodontie, Röntgenologie, Parodontose, goudtechniek, porcelein- en goudinlays, brugwerk, jacketkronen, partieele en volle prothese, enz. Een bij uitstek praktisch onderwerp, zoo kwam het ons voor, is de volle prothese en daar de belangstelling den laatsten

tijd in 't bijzonder uitging naar het systeem volle prothese naar *Dr. E. W. Fish*, hebben wij, zooals U uit het kortgeleden toegezonden rondschrijven bekend zal zijn, dezen voortreffelijken werker uitgenoodigd en bereid gevonden een cursus te Utrecht te houden, waar hij elk deelnemer in staat zal stellen zich in zijn methode volkomen te oefenen. Wij hadden de verwachting, dat een groot aantal collega's zich tot het deelnemen aan dezen cursus zouden aanmelden, maar zijn echter in deze verwachting teleurgesteld. Slechts een 6 à 8 tal collega's zijn verlangend gebleken in de kunst van *Dr. Fish* te worden ingeleid. Wij zouden nu gaarne partij trekken van eventueele wenken vanuit deze vergadering in verband met de geringe deelneming. *'t Is namelijk ons plan zoo mogelijk dezen cursus in Januari te doen doorgaan maar niet zonder verzekerd te zijn van een volledig welslagen.*

Ik wil echter niet verzuimen hier dank te brengen aan onzen Vice-Voorzitter, den directeur van het Tandheelkundig Instituut collega Coebergh die door het ter beschikking stellen der lokalen inclusief technische installatie van het instituut, wil helpen dezen cursus zoo goed mogelijk te doen slagen.

Ik heb U nu een overzicht gegeven van het actueele deel van het werkplan en de voorloopige bemoeiingen in verband daarmee van het Stichtingsbestuur. Wat er verder op ons program staat, hopen wij U nader te berichten.

Voor ik eindig maak ik nog dankbaar melding van het feit, dat de, een vorige vergadering vermelde testamentaire beschikking, waardoor te zijner tijd een groot bedrag voor het doel onzer Stichting zal worden geschonken, gedurende het leven van den schenker voorlopig zal worden omgezet in een Stichtingsfonds van vijfduizend gulden. Ik mag, ook al omdat de naam van den legataris voor het oogenblik nog niet genoemd mag worden, hierover geen verdere mededeeling doen, maar teeken dit aan als een verblijdend verschijnsel, in de hoop, dat dit nobele voorbeeld wel navolging zal vinden. Ik wil niet eindigen voor ik aan mijn voldoening uiting heb gegeven over de uitnemende geest van samenwerking tusschen Uw voorzitter en ons bestuur; zijn medewerking, waarop wij in de toekomst beroep blijven doen, strekt ons tot groot voordeel.

Mijnheer de voorzitter, hier eindigende spreek ik de wensch uit dat vruchtbare gedachtenwisseling het gevolg van deze mijn inleiding moge zijn.

BRUSKE.